

เทศน์เช้า วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะหน่อยหนึ่งเนาะ ให้ธรรมเป็นทานๆ คือให้ปัญญา ปัญญาคืออะไร? ปัญญาคือการเอาตัวรอด เอาหัวใจหลบหลีกความทุกข์ความอยาก ปัญญา เรามีปัญญาตรงนี้ เราเอาหัวใจเราหลบหลีกความทุกข์ความอยาก ไม่ใช่ปัญญา ปัญญาการทำมาหากินนั้นปัญญาของโลก ปัญญาของโลกมันต้องมีอำนาจวาสนาด้วย ถ้ามีอำนาจวาสนาทำสิ่งใดมันก็จะประสบความสำเร็จ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เราก็ทำของเรา

เราทำของเรา เราอย่าขัดแย้งกัน เราขัดแย้งกัน ความขัดแย้งกันมันไม่น่าไว้วางใจ การไว้วางใจในครอบครัวมีความอบอุ่นนะ เราจะไปไหนมาก็แล้วแต่ กลับมาบ้านมันเข้าบ้านได้ด้วย ความอบอุ่นนะ ไปไหนมาไม่อยากจะกลับบ้าน ไปทำงานมาไม่อยากจะกลับบ้าน กลับบ้านก็ไปเค็ดรื้อนหมดเลย ทำไมมันเป็นแบบนี้ล่ะ

ในบ้านเราต้องให้อบอุ่นก่อนสิ ในบ้านเรา เพราะนี้ผู้คนเรามันไม่เท่ากันนะ นี้ ๕ นี้มันไม่เท่ากันหรอก คนเกิดมามันก็ไม่เท่ากัน ความรู้สึกนึกคิดของคนมันเหมือนกันไม่ได้หรอก ความรู้สึกนึกคิดที่มันจะแตกต่างกันบ้าง อันนั้นเรายกไว้สิ เรายกไว้ แต่เราเป็นพี่น้องกัน เราเป็นพี่น้องกัน เราเป็นญาติกัน สายเลือดมันสำคัญนะ แต่ความเห็นต่างๆ อันนั้นยกไว้ก่อน ยกไว้ก่อน แล้วจิตนิสัยเราค่อยๆ แก่ใจกันเอา ถ้าแก้ไขไม่ได้มันก็กรรมของสัตว์

“ทำไมมันเป็นแบบนี้ ทำไมมันเป็นแบบนี้” เห็นไหม ดันทุเรียนจะให้มันเป็นเงาะมันเป็นไปไม่ได้หรอก ทุเรียนก็เป็นทุเรียน เขาทำของเขามาไง เขาทำของเขามา เราก็ทำของเรามาไง เวลาต้นไม้บางชนิดปลูกด้วยกันไม่ได้ มันปลูกแล้วมันขัดแย้งกัน แต่เขาก็ปลูกในสวนเดียวกัน

ไอนี้ก็เหมือนกัน เราเกิดมาจากพ่อจากแม่คนเดียวกันนะ เราเกิดมาจากพ่อจากแม่เดียวกัน สายเลือดของเราเป็นสายเลือดเดียวกัน แต่ความเห็นต่างๆ ยกไว้บ้าง ยกไว้บ้าง นี้คนมันไม่เท่ากัน เราจะไปบังคับให้นี้เท่ากัน เราจะไปบังคับให้คนเหมือนเรา เราเองคิดผิด เราเองมีความทุกข์นะ ถ้าเราคิดให้ถูกต้อง ปัญญาๆ คิดให้ถูกต้อง เขาเป็นอย่างนั้น เขาเป็นอย่างนั้น เขาพยายาม

ปรับตัวของเขา เราก็พยายามปรับตัวของเรา ถ้าเราปรับตัวของเราเนะ เราปรับได้มันก็ดีไป ถ้าเราปรับไม่ได้เราก็ยกไว้ก่อน เขาเรียกว่าแขวนไว้ๆ ตามกฎหมายเขาบอกว่าถ้าตกลงกันไม่ได้ก็แขวนเอาไว้ก่อน เราอย่าเอาปัญหานี้มาทะเลาะกัน ปัญหานี้เราไม่ทะเลาะกัน เราแขวนไว้ก่อน

ถ้าแขวนไว้มันแขวนไว้ไม่ได้ละ เห็นไหม กฎหมายมันแขวนไว้ได้ เพราะว่ามันเป็นกฎหมายใช้ใหม่ แต่ความรู้สึกเรามันแขวนไม่ได้ มันตะจิตตะขวงใจ มันจะชักให้ใจมันไปทำนะ โอ๊ย! แขวนไม่ได้ๆ เห็นไหม ชรรมะสอนตรงนี้ไง สอนตรงตั้งสติไว้

เราเลือกไม่ได้ เราเลือกไม่ได้ บางอย่างเราเลือกไม่ได้ แต่เราเลือกทำคุณงามความดีได้ ชรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าคนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด เห็นเขาเกิดมาแล้วคนนั้นเป็นคนดี คนนี้เกิดสูงเกิดต่ำ เราเกิดมาทุกข์จนเจ็บใจ เราเกิดมาไร้ค่า

ทาส ทาสเขามีปัญญาของเขา เขาเป็นกษัตริย์ เขาเป็นจักรพรรดิ นี่มาจากทาส มาจากทาส เขาต้อยต่ำขนาดไหน คนเป็นทาสมันเป็นไพร่ มันต่ำกว่ามนุษย์อีก ทำไมมันสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาจนเป็นกษัตริย์ได้ละ

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าคนเราจะดีจะชั่วอยู่ที่พฤติกรรมอยู่ที่การกระทำ คนเราจะดีจะชั่วอยู่ที่การกระทำ เราทำของเรา ทำหน้าที่การงาน ทำด้วยประกอบสัมมาอาชีพะ แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติ เราทำหน้าที่ของใจ มีสติรักษาหัวใจใหม่ ถ้ามีสติรักษาหัวใจ ฟังธรรมๆ ฟังธรรมจากครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านทำได้ใหม่ ถ้าทำไม่ได้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นทั้งชีวิต ทั้งชีวิต บวชมาตั้งแต่เด็กๆ ชีวิตทั้งชีวิตอยู่ในป่ามามีความสุขมาจากไหนละ

เวลาหลวงตาท่านพูดถึงนะ ท่านพูดถึงหลวงปู่มั่น ท่านสะอึกทุกทีเลย ถ้าพูดถึงความสุขทางโลกท่านหาได้ยากมาก เพราะท่านอยู่ในที่อึดคักขาดแคลนตลอด ที่อึดคักขาดแคลนเพื่อคัดแปลงกิเลส ขัดเกลามัน กิเลสมันต้องการความสุขต้องการความสบาย ต้องการความสมบูรณ์ของมัน นี่เราขัดใจมัน เราขัดใจกิเลส เราขัดใจกิเลส เราพาเราไปอยู่ในที่อึดคักขาดแคลน นี่เป็นเครื่องขัดเกลา

ที่อึดคักขาดแคลนไปอยู่แล้วมันจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ใหม่ละ ถ้ามันจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้นะ คนที่เขาอยู่ป่าอยู่เขาที่เขาอึดคักขาดแคลนเขาก็เป็นพระอรหันต์หมดแล้วสิ

เราไปเห็นคนที่อยู่ทุกข์ยาก เราอยากจะพัฒนาให้มันสมบูรณ์ ให้มันบริบูรณ์ แต่ครูบาอาจารย์ของเรา มันเป็นกรรมของสัตว์ ประเทศอันสมควร ในประเทศในชัยภูมิแบบนั้น เราหาชัยภูมิแบบนั้นเพื่อจะตัดแปลงหัวใจของเราใจ แต่พอเราเข้าไปแล้วเราจะไปพัฒนาเขา เห็นเขาทุกข์เขายากใจ

เขาทุกข์เขายาก เขาทุกข์ยากของเขา แต่เขามีความสุขของเขา คนในชนเผ่าเขาก็มีความสุขของเขา เขาอยู่โดยธรรมชาติของเขา เขาอยู่ที่อากาศสมบูรณ์ของเขา เราเองแสวงหาไปเที่ยวพักผ่อนกับเขา จะไปอยู่เพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์ เพราะเราไปวัดค่ากันที่นุงยีนส์ไง ถ้าใครใส่ยีนส์คนนั้นทันสมัยไง เขาใส่ผ้าทอเอง แต่เขามีความสุขของเขา ความสุขของเขา เห็นไหม

เวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่มั่นว่า ถ้าพูดถึงทางโลก หลวงปู่มั่นเอาความสุขทางโลกมาเทียบเคียง ท่านจะหาความสุขไม่ได้เลย เพราะอยู่ที่อัตคัดขาดแคลน แต่ถ้าพูดถึงธรรม หัวใจท่านยิ่งใหญ่ ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านอุทิศชีวิตของท่านเป็นแบบอย่าง เป็นแบบอย่างนะ หนึ่งตัวอย่างดีกว่าร้อยคำสั่ง เห็นไหม

ดูพระราตี กางใบลานเลย เทศน์ “นิพพานๆ” แล้วทำตัวอย่างไรละ มันบอกนิพพาน พวกเราชาวพุทธเราก็อธิษฐาน คนเราเกิดมา เกิดเป็นมนุษย์เราก็ออยากมีความสุข แล้วความสุขก็สูงส่ง เราอยากมีวิมุตติสุขใช้ไหม เราก็มีย่ำหมายทั้งนั้นแหละ ว่าอยากจะพ้นจากทุกข์ทั้งนั้นแหละ แล้วอยากจะพ้นจากทุกข์แล้วทำอย่างไรละ ก็กางบาติเลยนะ กางใบลานเลย “นิพพานๆนะ” แต่พฤติกรรม พฤติกรรมทำอย่างไรถึงนิพพานละ

ทำอย่างไร เห็นไหม คุณสิ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำให้เป็นตัวอย่าง ขนาดท่านเป็นพระอรหันต์อยู่แล้วท่านยังไปอยู่ในป่าในเขา เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาก็ไปโรงพยาบาลกัน หลวงตาท่านบอกว่าอยู่ปกติความสุขทางโลกก็หาได้ยากอยู่แล้ว เจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เข้าไปป่าลึกเข้าไปอีก คนเขาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาหาเครื่องบำรุงบำเรอเพื่อฟื้นฟุร่างกาย หลวงปู่มั่นท่านเจ็บไข้ได้ป่วยท่านเข้าป่าไปกินข้าวต้มกับเกลือ อยู่ปกติท่านก็ฉันอาหารของท่านปกติ เจ็บไข้ได้ป่วยท่านฉันข้าวต้มกับเกลือ คุณสิ คุณพฤติกรรมของพระอรหันต์ที่ท่านทำให้เราเห็นสิ แล้วคิดคุณสิ แล้วลูกศิษย์ที่อยู่กับท่านมันจะແไปไหม ถ้ามันแไปมันก็จะอายใจ

หลวงตาท่านบอกว่าเวลาเข้าไปอยู่กับท่าน ซ่อนเงี้ยวซ่อนเล็บ เก็บไว้หมดเลยนะ ออกจากท่านไปจะกางเงี้ยวกางเล็บเลย เงี้ยวเล็บก็คือกิเลสใจ เงี้ยวเล็บคือทิฏฐิมานะใจ เงี้ยวเล็บก็

เที่ยวจะไปตะปบเขาใจ ตะปบอะไรล่ะ? ก็ตะปบความเชื่อ ตะปบศรัทธาใจ แล้วทำไมต้องไป ตะปบเขาล่ะ ทำไมศรัทธาเรามันไม่มีใช้ไหม ความมั่นคงของเรามันไม่มีใช้ไหม ถ้าความมั่นคง ของเรา มี เราก็สร้างของเราสิ ถ้าเราสร้างของเราละ อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราถึงว่า ถ้ามันมีศรัทธาความเชื่อ ถ้ามีศรัทธาความเชื่อเราค้นคว้า ถ้ามีพฤติกรรมการ กระทำ ความไว้วางใจ ถ้าความไว้วางใจแล้วมันอบอุ่น แต่ถ้ามันหวาดระแวง ทำอะไรมันขาดตก บกพร่องไปหมดเลย ถ้าเราไว้วางใจกัน มีศีล ๕ เหมือนกัน จะไปไหนก็ไปได้ แต่ถ้าเราระแวงกัน มันข้างนักสืบไปเฝ้า ตัวเองเฝ้าไม่ได้ เดี่ยวเขารู้ทัน เดี่ยวนี้เขาข้างนักสืบกันนะ คอยไปเฝ้าว่าวันๆ มันทำอะไรกันบ้าง เพราะเราไม่ไว้วางใจ เราไม่ไว้วางใจ

ถ้าเราไว้วางใจนะ ต้องไว้วางใจตัวเราก่อน เรามีศีล สิ่งที่มีศีล ศีลคือข้อห้าม คือหลักปฏิบัติ เพราะว่าต้นข้าวเลย ถ้ามันโกหกมันก็ไว้วางใจไม่ได้แล้ว เห็นไหม มุสา ถ้ามันมีนเมา สิ่งของมีนเมา ขนาดตัวเองยังประคองสติตัวเองไม่ได้อยู่แล้ว แล้วยังไปเอาของมีนเมามาทับถมมันอีก แล้วเวลา พระเราเทศน์ก็เทศน์ธรรมมา ไม่เทศน์ธรรมะ หลวงปู่แหวนท่านบอกธรรมมาๆ มัวเมากันไป หมดเลย แล้วถ้าเป็นความจริงล่ะ ความจริงตั้งสติขึ้นมาสิให้หูตามันแจ่มแจ้ง ให้หูตามันแจ่มแจ้ง แล้วคัดเลือกเอา

เราทำบุญกุศลก็เพื่อประโยชน์กับหัวใจของเรา รดน้ำพรวนดินมากก็ให้มันสดชื่น ต้นไม้ มันฟื้นฟูขึ้นมา หัวใจของเรามันหงอยเหงา มันเศร้าสร้อย มันไฟสุ่มซอน มันอยู่อย่างไรมันก็เหงา อยู่那儿ละ จะมีปัจจัยเครื่องอาศัยทุกอย่างบำรุงบำเรอเต็มทีเลย แต่หัวใจมันก็เศร้าหมอง นี่หัวใจ มันเศร้าหมอง มันไม่รดน้ำพรวนดินมัน ไม่ดูแลมัน

ในสโมสรรสนิบาตทุกดวงใจว่าแห้ว จะหน้าขึ้นขนาดไหน ออกมันตรม มีธรรมะเท่านั้นที่ จะไปฟื้นฟูมัน ถ้าไปฟื้นฟูมัน เราทำบุญๆ เพราะเหตุนี้ไง เรามาเสียสละๆ เพื่อหัวใจของเราไง เราไปเสียสละเพื่อใคร หัวใจดวงนี้เราเสียสละเพื่อมัน ฟื้นฟูมัน ดูแลมัน รดน้ำพรวนดินให้มัน ฟื้นฟูขึ้นมาไง ถ้ามันฟื้นฟูขึ้นมา ยิ่งฟื้นฟูมากน้อยขนาดไหนมันยิ่งเศร้าใจนะ เศร้าใจ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านมองมา ท่านมองเรา มองพวกเรา เพราะอะไร เพราะคนปิดตาเดิน ไป อวิชชาปิดหัวใจแล้วเดินไป คิดอะไรทำอะไรก็ทำไปด้วยตัดหาความทะยานอยากไป แต่ถ้า คนที่หูตาท่านสว่าง ท่านก็ทำเหมือนเรานี้แหละ เวลาคำพูดของครูบาอาจารย์ พระอรหันต์เทศน์ก็ เทศน์เหมือนเรา พูดคำเดียวกันนี้แหละ แต่ความหมายมันต่างกันเลย ความหมายมันต่างกัน

เพราะอะไร เพราะท่านทวนกระแสดลับเข้าไปสู่ใจของท่านไง ท่านทวนกระแสดลับไปสู่ความสุข ความเป็นจริงในหัวใจ

สิ่งที่มีค่าที่สุดคือหัวใจ คือความรู้สึกอันนี้ไง ปฏิสนธิจิตที่เวียนว่ายตายเกิดนี้ไง แต่เวลาโลกมันพุดกันนะ มันพุด บุญคืออะไร? บุญคือตัวเลขในธนาคารไง บุญคือมียศดาบรรคาศักดิ์ไฉนนั้นโลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มันไม่มีคงที่หรอก จะสูงส่งขนาดไหนมันก็เกษียณทั้งนั้นแหละ ถ้ามันมีตำแหน่งหน้าที่ โดยตำแหน่งมันก็ตายไป เราไม่พลัดพรากจากเขา เขาก็พลัดพรากจากเราอยู่แล้ว มันไม่มีอะไรคงที่หรอก แต่ความรู้สึกนี้คงที่

ตายไปเราก็ตายไปนะ พอตายไปแล้วก็ไปเสียใจ เป็นมนุษย์เราก็ดูไม่ได้สร้างคุณงามความดี เป็นมนุษย์เรามีโอกาสก็ไม่ทำ พอตายไปแล้วมาเห็นก็อยากจะทำ อยากจะทำก็สายไปเสียแล้ว สายไปเสียแล้ว เกิดใหม่ก็จะทำ เกิดมาเป็นคน หลงอีก เกิดใหม่ก็จะทำให้ดีที่สุดเลยนะ พอตายแล้วมันเห็น เกิดใหม่ก็จะไม่พลาดเลยนะ พอเกิดใหม่อีก เป็นอีก ไปอีก นี่ไง มันไม่มีปัญญา มันไม่มี

ทำบุญ ทำบุญที่นี้ไง ทำบุญเพื่อเราไง รดน้ำพรวนดินหัวใจอันนี้ หัวใจอันนี้รดน้ำพรวนดินมันขึ้นมา ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมาแล้วนะ โลกธรรม ๘ มันเข้ามาไม่ได้หรอก เขาจะนิทานกาเลอย่างไรมันก็เข้าหัวใจเราไม่ได้ เราปิดล้อมไว้ดีแล้ว หัวใจเรา เรามีบ้านมีรั้วไว้แล้ว เขาจะติฉินนินทามันตกที่รั้วนู่นนะ มันตกที่รั้ว มันไม่เข้ามาถึงบ้าน มันจะเข้ามาหัวใจเราได้อย่างไร

เราทำคุณงามความดีของเรา โลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่มันมีมาตั้งแต่ไหนแต่ไรอยู่แล้ว ใจดีฉินินทามันมีมาตั้งแต่เรายังไม่เกิด เราตายไปมันก็ยังอยู่อย่างนี้ คุณ คุณการประชาสัมพันธืจริงไม่จริงมันกรอกหูจนเชื่อมันหมด แต่ถ้าเราพิจารณาของเรา เราจำเป็นต้องใช้อย่างนั้นจริงหรือ สิ่งที่เขาโฆษณาชวนเชื่อกัน เราจำเป็นต้องใช้อย่างนั้นจริงหรือ ถ้าเราไม่จำเป็นต้องใช้ เราเอามาพะรุงพะรังทำไมละ

เห็นไหม ปัญหามันอยู่ในหัวใจ มันไม่ใช่ต้องที่เก็บหรอก วัตถุ เราต้องการไปแสวงหามา เราจะไปเก็บที่ไหน เอามาแล้วจะไปไว้ที่ไหน เอามาเป็นภาระ แบกรับภาระยุ่งไปหมดเลย แต่ความดีความชั่ว ความสุข ความคิดดี ความอบอุ่นในใจ เรามีความไว้วางใจกัน ความไว้วางใจ เพราะมันเชื่อถือได้ไง เขาก็มีศีลมีธรรมน่าเชื่อถือได้ หัวใจของเราก็มีศีลมีธรรมน่าเชื่อถือได้ ถ้า

คำพูดสิ่งใดพูดออกมาด้วยเหตุด้วยผลมันต้องฟัง ฟังด้วยเหตุด้วยผล เราฟังกันด้วยเหตุด้วยผล เราพูดกันด้วยเหตุด้วยผล

เหตุผลที่เราด้อยกว่า เหตุผลที่เราสู้ไม่ได้ เราต้องยอมรับฟัง ถ้าเขาเหตุผลดีกว่า เราก็ต้องฟังเขาๆ ฟังเขาแล้วเอามาแยกแยะว่าเราสมควรจะทำหรือไม่สมควรจะทำ มันสมควรทำตอนไหน สมควรทำเดี๋ยวนี้หรือไว้ทำคราวหน้า แม้แต่ตกลงด้วยกันแล้วก็ยังจะเอาเดี๋ยวนี้ ไอนั้นมันบอกว่าพຽ່ງนี้ก่อน ทะเลาะกันอีกแล้ว ตกลงกันเสร็จมันยังทะเลาะกันเรื่องเวลาเลย นี่ตกลงกันเสร็จนะ

นี้วคนไม่เท่ากัน ความเห็นคนไม่เท่ากัน คิดตรงนี้ให้มากๆ คิดตรงนี้ให้มากๆ ว่า ความเห็นของคนไม่เหมือนกัน นักบริหารเขาจะบริหารคน เขาจะบริหารอย่างไรห้องค์กรเห็นร่วมกัน ไปร่วมกัน

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของเราเนะ เวลาส่งออกไปๆ เปรตทั้งนั้นแหละ มนุสสเปโต เวลามันโมโหโกรธา มันแสดงออก นั่นล่ะส่งออกไปด้วยอารมณ์อย่างนั้นนะเปรตหมดเลย แล้วหลวงปู่ มันเวลาท่านเทศน์รุนแรงมาก เวลาหลวงตาท่านเทศน์ ถ้าเทศน์พระนะ มันก็ไหลแรงมาก อย่างนั้นเป็นเปรตหรือ เวลาเราเห็นนะ ไอ้เปรตมันคืออวิชา คือมารมันใช้ แต่เวลาธรรมะใช้มันเป็นคาบเพชร มันเป็นคาบเพชร ธรรมาวุช อวูชที่จะกำราบปราบปรามกิเลส

เวลาหลวงตาท่านเทศน์ว่าการ ท่านไม่เคยด่าคนเลยนะ ท่านไม่เคยว่าใครเลยนะ แต่ท่านบอกว่าท่านว่ากิเลสของคน ท่านพยายามจะเด็ดหัวกิเลสของคน แต่เราบอกว่า โอ๊ย! คุๆ คุๆ ...ไม่ใช่ ท่านไม่ได้ด่าใครเลย ท่านด่าความเห็นผิด ตัณหาความทะยานอยาก ไอ้มารที่มันครอบงำบนหัวใจ นั่นนะด่ามัน ทำลายมัน

เวลานักปฏิบัติขึ้นมาเขาต้องเห็นกิเลส ความเห็นกิเลส เห็นกิเลสมันคืออะไรละ อะไรมันคือกิเลสละ กิเลสเป็นนามธรรม อากาศเรามองมันอย่างไร มันจะมีรูปร่างอย่างไรละ เชื้อโรคบางอย่างเราต้องใช้กล้องจุลทรรศน์เลย

ไอนี้ก็เหมือนกัน ความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดที่ตีมันให้ความอบอุ่น ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นโทษมันให้แต่ความเผาผลาญ มันมีแต่ความเร่าร้อน แล้วเราจะไปเจอตัวมันอย่างไรละ

แต่ถ้าเราจิตสงบแล้วเราเห็นการกระทำ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ อริยสัจ ๔ สัจธรรม อริยสัจ ๔ สติปัญญา ๔ อริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

เวลาสติปัญญา ๔ โดยหลักเลย โดยหลักพระพุทธเจ้าทุกๆ องค์ต้องผ่านตรงนี้ พระที่ประพฤติปฏิบัติต้องผ่านตรงนี้ ต้องเห็นความเป็นจริงอย่างนี้ ต้องมีกิจจญาณ สัจจญาณความจริงขึ้นมา ถ้ามีความจริงขึ้นมาแล้ว อะไรมันจะมีค่ากว่าตรงนี้ อะไรมีค่ากว่าตรงนี้

แม้แต่พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลที่ว่ามีคุณนั้ ที่ว่านุ่นดีกว่าๆ ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกอภิวรรณดีที่สุด ความเห็นตรงนี้ดีที่สุด เพราะความเห็นตรงนี้ชำระล้าง กลั่นจิตใจนี้ออกมาจากอริยสัจ กลั่นหัวใจออกมาให้บริสุทธิ์ กลั่นหัวใจเพื่อชำระล้างพญามาร กลั่นหัวใจเพื่อทำลายมัน

การฆ่า การฆ่าที่ประเสริฐที่สุดคือการฆ่ากิเลส การกระทบกระทั่งอื่นต่างๆ กัน สร้างเวรสร้างกรรมหมดเลย แต่เวลาจะเอาจริงเอาจังขึ้นมามันเอาจริงเอาจังกับความเห็นผิดของเรา เอาจริงเอาจังวิปัสสนาญาณในหัวใจชำระล้างมัน ตีแผ่มัน ชำระมัน นี่แก่นของศาสนา “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย” เอวัง